

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙΑ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Τριήμερο στη Μονεμβασιά, το «Γιβραλτάρ της Ανατολής»

Το (ελαφρώς διασκευασμένο) κείμενο αντλήθηκε από τουριστικό οδηγό δημοσιευμένο στον διαδικτυακό ιστότοπο <https://www.travel.gr/> στις 10.09.2021.

Θέλετε υπέροχες θάλασσες, βόλτα σε κάστρο, καλό φαγητό και δυνατότητα να κάνετε πολλά και διαφορετικά πράγματα σε ένα τριήμερο; Η Μονεμβασιά είναι το μέρος που θα εκπληρώσει όλες σας τις επιθυμίες. Χτισμένη σε ένα φανταστικό σημείο του νομού Λακωνίας, συνδυάζει φυσική ομορφιά, μεσαιωνική και σύγχρονη ιστορία, καλό φαγητό και μια πραγματικά ιδιαίτερη αύρα.

Ο βράχος της Μονεμβασιάς παρουσιάζει πολλές εξωτερικές ομοιότητες με τον βράχο του Γιβραλτάρ στην πύλη της Μεσογείου, γι' αυτό πολλοί τη χαρακτηρίζουν ως «μικρό Γιβραλτάρ» ή «Γιβραλτάρ της Ανατολής». Το όνομα «Μονεμβασιά» προέρχεται από τις δύο ελληνικές λέξεις: «Μόνη» και «Έμβασις», δηλαδή, τη μοναδική είσοδο στο νησί πάνω από τη γέφυρα. Όταν πια περάσετε τη γέφυρα, μπορείτε να ξεκινήσετε ένα υπέροχο τριήμερο με βάση σας μια καστροπολιτεία που στέκει αγέρωχη στη θέση αυτή τουλάχιστον από τον 12ο αιώνα. Μπαίνοντας στην πόλη αριστερά βρίσκεται το σπίτι του Γιάννη Ρίτσου, καθώς η Μονεμβασιά ήταν η πατρίδα του μεγάλου ποιητή. Στη συνέχεια, υπάρχει κεντρικός δρόμος με το βυζαντινό καλντερίμι, ο δρόμος της αγοράς που οδηγεί στη Κεντρική Πλατεία με το παλιό κανόνι και την Εκκλησία του Ελκομένου Χριστού. Απέναντι, το ιστορικό διατηρητέο κτήριο του 16ου αιώνα (τζαμί), όπου στεγάζεται η Αρχαιολογική Συλλογή Μονεμβασίας. Από εδώ διακλαδίζονται οι δρόμοι προς όλες τις γωνιές του Κάστρου.

Μετά από μια ανηφορική διαδρομή 15 λεπτών, ο επισκέπτης φτάνει στην Άνω Πόλη, αλλά η θέα σίγουρα τον ξεκουράζει. Στα πόδια του η Κάτω Πόλη, τα τείχη και η θάλασσα, ενώ λίγο πιο πάνω δεσπόζει η εκκλησία της Αγίας Σοφίας, χτισμένη στην άκρη του απόκρημνου βράχου. Το βράδυ μπορείτε να δειπνήσετε σε μία από τις πολλές ταβέρνες που συνδυάζουν τη ντόπια παράδοση με την καταπληκτική θέα.

A3. Με αφορμή το παραπάνω κείμενο αποφασίζετε με τους συμμαθητές σου να αναδείξετε τις ομορφιές του τόπου σας. Στο πλαίσιο αυτής της δράσης διαμορφώνετε ένα σχολικό ιστολόγιο με τίτλο «Ο τόπος μας: ένας ανεκτίμητος θησαυρός». Να γράψεις το κύριο άρθρο

(200-250 λέξεων) του ιστολογίου, στο οποίο θα εξηγείς τους λόγους που σας οδήγησαν σε αυτή την πρωτοβουλία και θα παρουσιάζεις συνοπτικά γιατί θεωρείτε τον τόπο σας έναν «ανεκτίμητο θησαυρό».

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ (1906-1966)

[«...πάντα έκλαιγε τη μέρα που έφευγε από την εξοχή...»]

Το απόσπασμα προέρχεται από το μυθιστόρημα του Γιώργου Θεοτοκά «Ο Λεωνής» (εκδ. Εστία, 1990). Το έργο εκδόθηκε το 1940 και στηρίχτηκε στα προσωπικά βιώματα του συγγραφέα, που ως έφηβος «έζησε κι αναπτύχθηκε κάτω από τη σκιά και τον ήχο του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου».

Είτανε πάλι ένα πολύ ωραίο απόγευμα. Είχε λίγο κόσμο στον Κήπο. Η μουσική έπαιζε μοναχή της, παραπονεμένη, κανείς δε σκοτιζότανε γι' αυτήν. Ο ουρανός είτανε φορτωμένος σύννεφα. Καθώς κατέβαινε το βράδυ απάνω στα φυλλώματα κι ο Βόσπορος άλλαζε χρώματα και γινότανε μουντός και το Σκούταρι, αντίκρυ, άστραφτε ολόκληρο μες σε φωτιές και σε χρυσάφια, ένιωθες πότε-πότε μια υγρή ψύχρα να σε διαπερνά. Είτανε σαν αρχή φθινοπώρου, σαν εκείνες τις μελαγχολικές μέρες που πλησιάζουν τα πρωτοβρόχια, που ερμηνώνονται οι εξοχές και πρόκειται να ανοίξουν τα σχολεία. Ο Λεωνής πάντα έκλαιγε τη μέρα που έφευγε από την εξοχή, όταν τελείωναν οι διακοπές. Είτανε γνωστό από πριν ότι, στο βαπόρι της Πριγκίπου ή των Θεραπειών, βλέποντας την εξοχή να χάνεται μες στην ομίχλη του βραδιού και τα μεγάλα γκρίζα σπίτια να πλησιάζουν, θα άρχιζε τα κλάματα. Όλοι το περίμεναν και, όταν προβάλλανε τα πρώτα δάκρια στις άκρες των ματιών του, η συντροφιά άρχιζε τα γέλια και τα πειράγματα. Μισογελούσε κι αυτός γιατί καταλάβαινε ότι ήτανε αστείο αυτό που έκανε, μα δεν μπορούσε και να συγκρατήσει τους λυγμούς του, τόση θλίψη τον κυρίευε και τόση τρυφερότητα για τις αξέχαστες εκείνες μέρες στις ακρογιαλιές, στις βάρκες, στα δάση και στα περιβόλια, για τις ελεύθερες μέρες, τις γεμάτες ομορφιά, που πέρασαν για πάντα. Κι είτανε κωμωδία αυτό που του συνέβαινε, να κλαίει και να γελά την ίδια στιγμή κι όλο το βαπόρι να γυρνά και να τον κοιτάζει. Έτσι κι εκείνο το βράδυ, στον Κήπο, θαρρείς και κάτι τέλειωνε, κάτι χανότανε, κάτι ωραίες μέρες έσβηναν μες στην άχνη και τα χρυσάφια των περασμένων καιρών.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Πώς περιγράφει ο Λεωνής την ψυχική του κατάσταση την ημέρα που έφευγαν από την εξοχή; Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα προκαλούν σε σένα οι τελευταίες μέρες του καλοκαιριού κι ο ερχομός του φθινοπώρου;

ή

2. Να καταγράψεις τα συναισθήματα και τα σχέδιά σου για τους επόμενους μήνες σε μια ημερολογιακή σελίδα με ημερομηνία την πρώτη του Σεπτεμβρίου.

Μονάδες 25